

Білет №22. Пытанне №2. Гаспадарчае развіццё беларускіх зямель у XIX-пачатку XX ст.

Пытанне 1. Якія галіны прамысловасці развіваліся ў Беларусі ў пачатку XX ст.?

Адказ:Лясная прамысловасць (ільняная, скурная), металаапрацоўчая прамысловасць, прамысловасць будаўнічых матэрыялаў (дрэваапрацоўка, фанерная, запалкавая, папяровая), лёгкая прамысловасць і харчовая (мукамольная, маслабойная, піваварства і г. д.).

Пытанне 2. Чаму на пачатку XX ст. прамысловыя прадпрыемствы размяшчаліся пераважна ў сельскай мясцовасці?

Адказ: аналіз крыніцы 2 паказвае, што ў пачатку XX стагоддзя прамысловыя прадпрыемствы на тэрыторыі Беларусі пераважна размяшчаліся ў сельскай мясцовасці па шэрагу эканамічных і лагістычных прычын:

1. **Блізкасць да крыніц сыравіны-** Многія фабрыкі і заводы залежалі ад мясцовай сыравіны, такой як драўніна, лён, збожжа.
2. **Танная працоўная сіла-** У сельскай мясцовасці было шмат свабоднай працоўнай сілы, якая не магла разлічваць на высокі заробак.
3. **Нізкія эксплуатацыйныя выдаткі-** У сельскіх раёнах зямля і ўтрыманне прадпрыемстваў абыходзіліся танней, чым у гарадах
4. **Нізкая ўрбанізацыя—** У Беларусі да пачатку XX стагоддзя было адносна мала буйных гарадоў

Нягледзячы на гэта, найбуйныя фабрыкі ўсё ж размяшчаліся ў гарадах, дзе былі лепш развіты транспартныя сеткі і рынкі збыту.

Пытанне 3. Цытатамі з дакумента пацвердзіце або абвергніце меркаванне: «19 лютага 1861 г. сяляне сталі свабоднымі ўласнікамі зямлі».

Адказ:меркаванне «19 лютага 1861 г. сяляне сталі свабоднымі ўласнікамі зямлі» не з'яўляецца цалкам дакладным, бо вызваленне сялян адбывалася паэтапна і з захаваннем абавязкаў перад памешчыкамі.

Цытаты, якія пацвярджаюць, што сяляне не адразу сталі ўласнікамі зямлі:

1. **Пераходны стан сялян пасля рэформы:**"У гэтым стане, якое ёсць пераходнае, сяляне называюцца часоваабавязанымі." → Гэта азначае, што вызваленныя сяляне не адразу атрымлівалі поўныя правы ўласнасці на зямлю, а знаходзіліся ў пераходным статусе.
2. **Захаванне правоў памешчыкаў на зямлі:**«Памяшчыкі, захоўваючы правы ўласнасці на ўсе прыналежныя ім землі...» → Зямля заставалася ва ўласнасці памешчыкаў, і сяляне маглі толькі карыстацца ёю.
3. **Абавязак сялян выконваць павіннасці на карысць памешчыкаў:**"Сяляне абавязаны выконваць на карысць памешчыкаў вызначаныя ў палажэннях павіннасці." → Вызваленныя сяляне па-ранейшаму павінны былі выконваць пэўныя абавязацельствы перад памешчыкамі.

Цытаты, якія пацвярджаюць магчымасць набыцця зямлі ва ўласнасць:

4. **Права сялян на выкуп зямельных надзелаў:** «Ім даецца права выкупляць сядзібную іх аселасць, а са згоды памешчыкаў яны могуць набываць ва ўласнасць палявыя землі і іншыя ўгоддзі...» → Сяляне маглі выкупляць зямлю, але гэта патрабавала згоды памешчыкаў і значных выплат.
5. **Вызваленне ад абавязкаў пасля выкупу:** «З набыццём ва ўласнасць вызначанай колькасці зямлі сяляне вызваляцца ад абавязкаў да памешчыкаў...» → Толькі пасля поўнага выкупу сяляне становіліся поўнымі ўласнікамі і вызваляліся ад павіннасцяў.

Рэформа не дала сялянам зямлю бясплатна, а толькі дала права яе выкупіць. Да завяршэння працэсу выкупу яны заставаліся ў залежнасці ад памешчыкаў і неслі павіннасці.

Пытанне 4. Складзіце план адказу на пытанне "Асаблівасці развіцця прамысловасці Беларусі ў другой палове XIX ст."

Адказ: план адказу: "Асаблівасці развіцця прамысловасці Беларусі ў другой палове XIX стагоддзя"

I. Увядзенне

1. Агульная характарыстыка эканамічнага развіцця Беларусі ў XIX ст.
2. Уплыў рэформы 1861 г. на прамысловасць.

II. Асноўныя асаблівасці прамысловага развіцця

1. **Суіснаванне розных форм вытворчасці**
2. **Рост прамысловай вытворчасці**
3. **Памер прадпрыемстваў**
4. **Геаграфічнае размяшчэнне прамысловасці**

III. Уплыў прамысловага развіцця на грамадства

1. Павелічэнне колькасці працоўнага класа.
2. Фарміраванне новых сацыяльных адносін.
3. Эканамічны ўплыў на рэгіянальную інфраструктуру.

IV. Заклучэнне

1. Вынікі прамысловага развіцця Беларусі ў XIX ст.
2. Падрыхтоўка да далейшай індустрыялізацыі ў XX ст.